

Lieta C-142/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 26. marts

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Giustizia Amministrativa per la Regione siciliana
(Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 26. februāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Analisi G. Caracciolo s.r.l.

Atbildētājas apelācijas tiesvedībā:

*Regione Siciliana – Assessorato regionale della salute –
Dipartimento regionale per la pianificazione* (Sicīlijas reģions,
Reģionālā veselības ministrija, Reģionālais plānošanas
departaments)

*Regione Sicilia – Assessorato della salute – Dipartimento per le
attività sanitarie e osservatorio* (Sicīlijas reģions, Reģionālā
veselības ministrija, Veselības un [epidemioloģiskās] novērošanas
departaments)

Accredia – Ente Italiano di Accreditamento (Itālijas akreditācijas
iestāde)

Azienda sanitaria provinciale di Palermo (Palermo provinces
veselības pārvalde)

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība, kas celta *Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesvedības padome) par *Tribunale*

amministrativo regionale per la Sicilia (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa) spriedumu, ar kuru šī tiesa noraidīja laboratorijas *Analisi G. Caracciolo s.r.l.* prasību, ar kuru šī laboratorija apstrīdēja tās izslēgšanu no “Laboratoriju, kas veic analīzes pārtikas uzņēmumu paškontroles procedūrās, reģionālā saraksta”, jo to nebija akreditējusi vienīgā valsts akreditācijas struktūra.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Legge del 7 luglio 2009 n. 88 (2009. gada 7. jūlija Likums Nr. 88) 40. panta saderība ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 un, pakārtoti, šīs regulas spēkā esamība kontekstā ar LESD 56. un 102. pantu, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantu.

Prejudiciālie jautājumi

1) Eiropas Savienības Tiesai tiek lūgts nospriest, vai Regula (EK) Nr. 765/2008 nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu (kā 2009. gada Likuma Nr. 88 40. pants), kas tiek interpretēts tādējādi, ka ar to tiek pieļauts, ka akreditāciju var veikt struktūras, kuru juridiskā adrese nav kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm – un tātad nevēršoties vienīgajā akreditācijas struktūrā –, ja šādas struktūras tomēr nodrošina atbilstību UNI CEI EN ISO/IEC 17025 un UNI CEI EN ISO/IEC 17011 standartiem un apliecina – tostarp izmantojot savstarpējas atzīšanas vienošanās –, ka tām ir Regulā Nr. 765/2008 minētās “vienas struktūras” kvalifikācijai būtībā pielīdzināma kvalifikācija?

2) Eiropas Savienības Tiesai tiek lūgts nospriest, vai, ņemot vērā LESD 56. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantu, kā arī LESD 102. pantu, ar Regulu (EK) Nr. 765/2008 – tā kā ar to, izmantojot “vienas struktūras” sistēmu, valsts līmenī būtībā ir izveidots akreditācijas monopols – tiek pārkāpti Eiropas Savienības primāro tiesību principi un it īpaši pakalpojumu sniegšanas brīvības un nediskriminācijas principi, atšķirīgas attieksmes aizliegums, kā arī konkurences tiesību normas, kuras aizliedz monopolu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 765/2008 (2008. gada 9. jūlijs), ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 765/2008”) un it īpaši tās 4. panta 1., 5. un 7. punkts, 6. pants, 7. panta 1. punkta otrā daļa, 8.–11. pants, kā arī 1., 15., 19. un 20. apsvērumi.

LESD 56. un 102. pants

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 20. un 21. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

2009. gada 7. jūlija likums Nr. 88 – Tiesību normas attiecībā uz pienākumu izpildi, kas Itālijai ir saistoši saistībā ar tās dalību Eiropas Kopienās – *Legge comunitaria 2008* (2008. gada likums, turpmāk tekstā – “Likums Nr. 88/2009”). It īpaši 40. panta ar nosaukumu “Pārtikas nozares paškontroles laboratoriju akreditācijas noteikumi” 1. un 2. punktā ir noteikts, ka laboratorijām – kas nav pievienotas pārtikas uzņēmumiem un kuras veic iepriekš minētās analīzes paškontroles procedūrās pārtikas uzņēmumiem, un pārtikas uzņēmumiem pievienotas laboratorijas, kuras šīs analīzes veic citu pārtikas uzņēmumu interesēs, kas pieder dažādām juridiskām personām – ir jābūt tādās atzītas struktūras, kas darbojas saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17011 standartu, akreditētām saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17025 standartu. Saskaņā ar 3. punktu darbības kārtību iekļaušanai attiecīgo laboratoriju sarakstā, tā atjaunināšanai, izslēgšanai no šī saraksta, kā arī vienoto kārtību laboratoriju atbilstības iepriekš minētajām prasībām pārbaudei reglamentē attiecīgā starp Itālijas valsti un tās reģioniem noslēgtā vienošanās.

Legge del 23 luglio 2009, n. 99 (2009. gada 23. jūlija likums Nr. 99) – Tiesību normas, ar ko paredz noteikumus uzņēmumu attīstībai un internacionalizācijai, tostarp enerģētikas jomā) (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 99/2009”). It īpaši 4. panta, ar kuru tiek ieviesta Regulas Nr. 765/2008 II nodaļa, 1. punktā ir paredzēts, ka Ekonomikas attīstības ministrija, vienojoties ar attiecīgajiem ministriem, ar dekrētu pieņem noteikumus par tādās vienas valsts struktūras organizāciju un darbību, kura ir pilnvarota veikt akreditāciju saskaņā ar minēto regulu, kā arī par akreditācijas tarifu noteikšanu un kārtību, kādā attiecīgās ministrijas uzrauga šo struktūru. Šī paša panta 2. punktā ir paredzēts, ka ekonomikas attīstības ministrs, vienojoties ar attiecīgajiem ministriem, ar vēlāku dekrētu nozīmē vienu Itālijas struktūru, kas ir pilnvarota veikt akreditāciju. Tāpat ir precizēts, ka Ekonomikas attīstības ministrija ir valsts iestāde, kas ir atbildīga par akreditāciju, un valsts kontaktpunkts sadarbībai ar Eiropas Komisiju.

Decreto del Ministro dello sviluppo economico del 22 dicembre 2009 (Ekonomikas attīstības ministra 2009. gada 22. decembra dekrēts). Šajā dekrētā *Accredia* ir nozīmēta kā vienīgā Itālijas valsts akreditācijas struktūra, un tā 1. pantā ir reglamentēta šīs struktūras organizācija un darbība, ir noteikti akreditācijas tarifu noteikšanas kritēriji un kārtība, kādā attiecīgie ministri uzrauga šo struktūru. 3. pantā ir precizēts, ka Itālijas valsts akreditācijas struktūra: darbojas bez peļņas gūšanas mērķa; nodrošina, ka akreditāciju veic sabiedrības interesēs; nepiedāvā darbības vai pakalpojumus, ko sniedz atbilstības novērtēšanas struktūras, kā arī nesniedz konsultāciju pakalpojumus; tai nepieder akcijas un nav finansiālas vai pārvaldības intereses atbilstības novērtēšanas struktūrās; tā atbilst nepieciešamajām prasībām, kas Eiropas akreditācijas infrastruktūras loceklim ir noteiktas Regulas Nr. 765/2008 14. pantā; un nekonkurē ar atbilstības novērtēšanas struktūrām vai citām valsts akreditācijas struktūrām.

Accordo Stato-Regioni dell'8 luglio 2010 (2010. gada 8. jūlijā noslēgtā vienošanās starp Itālijas valsti un reģioniem). Šīs vienošanās 1. un 2. pantā ir pārņemti Likuma Nr. 88/2009 40. panta 1. un 2. punkta normas. Šīs vienošanās 3. pantā ir noteikts, ka reģionu pārvaldes iestādes attiecīgajos sarakstos ieraksta to teritorijā esošās laboratorijas, kuras akreditētas atbilstoši 2. panta 1. punktam, kā arī laboratorijas, kas vēl nav akreditētas, bet kuras ir pierādījušas, ka ir uzsākta akreditācijas procedūra, kuras rezultātā akreditāciju vajadzētu iegūt vēlākais 18 mēnešu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas reģionu pārvaldes iestādēm. Iekļaušana šajos sarakstos ļauj attiecīgo darbību veikt visā valsts teritorijā, un reģionu pārvaldes iestādēm katru gadu ir jāpublicē aktualizētie saraksti.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Apelācijas sūdzības iesniedzēju, laboratoriju *Analisi G. Caracciolo s.r.l.*, reģionālā pārvaldes iestāde ar ģenerāldirektora 2014. gada 9. aprīļa dekrētu iekļāva “Laboratoriju, kuras veic analīzes pārtikas uzņēmumu paškontroles procedūrās, reģionālajā sarakstā” (turpmāk tekstā – “reģionālais saraksts”), jo akreditācijas struktūra, kas bija atzīta un darbojās saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17011 standartu, to bija akreditējusi saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17025 standartu.
- 2 Iekļaušanas reģionālajā sarakstā brīdī apelācijas sūdzības iesniedzēja bija akreditācijas procesā ar *Accredia*, bet pēc tam tā nolēma iegūt akreditāciju no *Perry Johnson Laboratory Accretation Inc.* (turpmāk tekstā – “PJLA”), kuras juridiskā adrese ir Amerikas Savienotajās Valstīs. *Accredia* un *PJLA* abas ir saskaņā ar iepriekš minēto tiesisko regulējumu atzītas akreditācijas struktūras.
- 3 Ar ģenerāldirektora 2017. gada 9. marta dekrētu tika publicēts atjaunotais reģionālais saraksts, kurā apelācijas sūdzības iesniedzēja nebija iekļauta, jo saskaņā ar *Azienda sanitaria provinciale di Palermo* (Palermo provinces veselības pārvalde) 2016. gada 4. jūlija paziņojumu to nebija akreditējusi akreditācijas iestāde *Accredia*.
- 4 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apstrīdēja iepriekš minēto dekrētu un paziņojumu *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas Reģionālā administratīvā tiesa), kura tās prasību noraidīja.
- 5 Pēc tam apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana* (Sicīlijas reģiona Administratīvās tiesvedības padome) – iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka ekskluzivitātes režīmā, kurā *Accredia* darbojas kā akreditācijas iestāde, nav ievērotas tostarp Savienības tiesību normas konkurences (LESD 102. pants) un pakalpojumu sniegšanas brīvības (LESD

56. pants) jomā, kā arī Hartas 20. un 21. pantā paredzētais nediskriminācijas princips.
- 7 *PJLA* veiktā akreditācija faktiski būtu jāuzskata par pilnīgi līdzvērtīgu *Accredia* veiktajai, jo šīs struktūras, kuras abas ir *International Laboratory Accreditation Cooperation* (Starptautiskā laboratoriju akreditācijas sadarbība, *ILAC*) dalībnieces, ir parakstījušas savstarpējas atzīšanas vienošanos un pilnībā ievēro vienus un tos pašus drošības un kontroles standartus.
  - 8 Turklāt, kā norāda apelācijas sūdzības iesniedzēja, Likuma Nr. 88/2009 40. pantā – kas esot speciālā tiesību norma tādējādi, ka šī tiesību norma varot tikt piemērota neatkarīgi no Regulas Nr. 765/2008 normām, jo ar Likumu Nr. 88/2009 tieši tiek transponētas Savienības direktīvas – ir vienīgi paredzēts, ka akreditāciju veic saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17025 standartu un ka akreditācijas struktūrai ir jābūt atzītai un tai jādarbojas saskaņā ar UNI CEI EN ISO/IEC 17011 standartu, kas ir nosacījumi, kuriem abiem atbilstību nodrošina *PJLA*. Tādējādi valsts tiesību akti pieļauj, ka akreditāciju veic arī struktūras, kas nav “viena” valsts struktūra, šajā gadījumā *Accredia*. Līdz ar to laboratorija var vērsties *PJLA*, lai pieteiktos akreditācijai.
  - 9 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Regula Nr. 765/2008 ir jāinterpretē atbilstoši Savienības primārajām tiesībām, it īpaši LESD 56. un 102. pantam, kā arī Hartas 20. un 21. pantam, un ka, ja iesniedzējtiesa konstatētu jebkādu kolīziju starp šīm tiesību normām, jautājums par minētās regulas spēkā esamību ir jāuzdod Tiesai.
  - 10 *PJLA* iestājās lietā apelācijas sūdzības iesniedzējas atbalstam, apgalvojot, ka *Accredia* monopols tai liedz darboties Itālijā un ka Savienības tiesību normu konkurences jomā ārpusēriatoriāla piemērošana ir pieļaujama, ja ierobežojošā prakse rada jūtamu ietekmi Savienībā neatkarīgi no tā, kur atrodas attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu juridiskā adrese.
  - 11 *Accredia* apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzējas formulēto apelācijas sūdzības pamatu pamatotību, pirmkārt, iebilstot pret vēršanos Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo no Regulas Nr. 765/2008 izrietot, ka akreditācija, ko veic viena struktūra, ir valsts noteikto sabiedrisko uzdevumu izpilde, nevis saimnieciskā darbība, un, otrkārt, apgalvojot, ka Savienības tiesību normas, par kurām apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka tās esot tikušas pārkāptas, ir piemērojamas vienīgi attiecībā uz dalībvalstu iedzīvotājiem un saimnieciskās darbības subjektiem, un tāād ne attiecībā uz tādu struktūru kā *PJLA*, kuras juridiskā adrese ir trešajā valstī.
  - 12 Reģionālā pārvaldes iestāde apgalvo, ka nevar Tiesā vērsties ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo pamatlietā sabiedrības veselības aizsardzības prasība ir pārāka par apgalvoto Savienības tiesību principa par brīvu piekļuvi tirgum un konkurencei pārkāpumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ar aplūkotajiem Itālijas tiesību aktiem Regula Nr. 765/2008 ir pilnībā īstenota valsts tiesībās, paredzot tikai vienu valsts akreditācijas struktūru (*Accredia*), un ka tādējādi akreditācijas veikšanu nav iespējams attiecināt uz citām struktūrām, kā piemēram, *PJLA*.
- 14 It īpaši Likums Nr. 88/2009 un Regula Nr. 765/2008 ir jāinterpretē no integrācijas/koordinēšanas perspektīvas, nevis no atkāpes/kolīzijas perspektīvas, jo attiecīgā regula ir tieši piemērojama. Tātad Likuma Nr. 88/2009 40. pants šīs regulas kontekstā ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz saimnieciskās darbības subjektiem, kuri darbojas saskaņā ar “vienas struktūras” sistēmu, ko arī apstiprina Likuma Nr. 99/2009 4. pants.
- 15 Uzskatīdama, ka iepriekš izklāstītā interpretācija ir pareiza, iesniedzējtiesa tomēr jautā, vai Regula Nr. 765/2008 nepieļauj tādu Itālijas tiesību aktu interpretāciju, kas pieļauj, ka akreditāciju var veikt arī tādas struktūras kā *PJLA*, kas nav reģistrētas Eiropas Savienībā, bet kurām ir tāds pats kvalifikācijas līmenis kā “vienai” iestādei.
- 16 Ja tas tā ir, iesniedzējtiesa pakārtoti jautā, vai pati Regula Nr. 765/2008, ar kuru akreditācijai ir noteikts likumīgs monopols, ir saderīga ar tādiem Savienības tiesību principiem kā pakalpojumu sniegšanas brīvība (LESD 56. pants), konkurences aizsardzība (LESD 102. pants) un vienlīdzība un nediskriminācija (Hartas 20. un 21. pants), un tātad, vai tā ir spēkā.
- 17 It īpaši attiecībā uz LESD 56. pantu iesniedzējtiesa atgādina Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru LESD 56. pants nepieļauj piemērot tādu valsts tiesību aktu, kas pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm padara grūtāku par pakalpojumu sniegšanu tikai dalībvalsts iekšienē. Proti, LESD 56. pantā ir prasīts novērst jebkādas pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus, kas noteikti, pamatojoties uz to, ka pakalpojumu sniedzējs ir reģistrēts citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā tiek sniegts pakalpojums. Pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi ir valsts pasākumi, ar kuriem tiek aizliegta, traucēta vai padarīta mazāk pievilcīga šīs brīvības izmantošana (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *TTL*, C-553/16, EU:C:2018:604, 45. un 46. punkts un tajā minētā judikatūra). Tiesības uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, kas LESD 56. pantā ir paredzētas dalībvalstu pilsoņiem, ietver arī “pasīvo” pakalpojumu sniegšanas brīvību, proti, pakalpojuma saņēmēju tiesības doties uz citu dalībvalsti, lai tur, nesastopoties ar ierobežojumiem, saņemtu kādu pakalpojumu (spriedums, 2017. gada 9. marts, *Piringer*, C-342/15, EU:C:2017:196, 35. punkts).
- 18 Turpinājumā, runājot par LESD 102. pantu, iesniedzējtiesa atgādina Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru konkrētā tirgus noteikšana atbilstoši LESD 102. pantam principā ir jāveic pirms vērtējuma par to, vai attiecīgais uzņēmums, iespējams, atrodas dominējošā stāvoklī (spriedums, 2020. gada 30. janvāris,

Generics (UK) Ltd. u.c./Competition and Markets Authority, C-307/18, EU:C:2020:52, 127., 128. un 129. punkts).

- 19 Iesniedzējtiesa uzskata, ka ar akreditācijas monopola sistēmu netiek pārkāpts LESD 102. pants, jo *Accredia* nevar tikt uzskatīta par uzņēmumu, tai nav peļņas gūšanas mērķa un tā pilda būtisku valsts uzdevumu. Turklāt *PJLA* kā trešajā valstī reģistrēta juridiska persona nevar sev par labu atsaukties uz Savienības tiesību normām.
- 20 Tomēr iesniedzējtiesai ir šaubas par monopola, kas ir ieviests ar “vienas struktūras” sistēmu, saderību ar LESD 102. pantu, attiecībā uz brīvību Savienībā veikt akreditāciju saskaņā ar konkurences noteikumiem.

DARBBA VERSIJA